धुँ जंगलं पिन ड्रु

धुँ जंगलं पिने दु

नारद वज्राचार्य

ध्ुँ ङंगलं प्यिन ङु

धुँ जंगलं पिने दु

(कविता मुना)

नारद वज्राचार्य

पिकाक:
निभा: वज्राचार्य/नगु वज्राचार्य/नेहा वज्राचार्य
ने.सं.११४६

देगः : ४२

सफू : धुँ जंगलं पिने दु (कविता मुना)

च्वमि : नारद वज्राचार्य

पिकाकः : निभाः वज्राचार्य/नगु वज्राचार्य/नेहा वज्राचार्य

न्हापां : ५०० पाः

ने.सं. ११४६ तछलागा

ई.सं. २०२६ जुलाइ

बि.सं. २०८३ असार

हामा : च्वमि

मू : ३००।- (स्वसः तका)

कम्प्यूटर टाइप : कश्यप वज्राचार्य

कम्प्युटर डिजाइन : सर्भिस डट कम

लखतिर्थ, यँ । ९८०३०१४६१०

थाकू : S & S Printing Support, Kathmandu, Nepal

ISBN : 978-9905-0-0599-0

धुं जंगलं पिन दु

DHUN JANGALAN PINE DU : Poetry collection by Narad Bajracharya

धलः

ब्वः छगू : धुँ छगू अनुभूति १

धुँ खोरं पिने दु ३

छम्ह न्हूम्ह तारणहार ४

उदास धुँ ६

शहरी धुँ ७

बाघ पंजा ८

खण्डहर १०

मनूया वस्तिइ ११

शहरय् दुहांवःपिं धुँत १२

भाषा १४

मनू पंजा १६

वाक्की वइगु नँ १८

धुँ दंगदास दु २०

शिकार २२

धुँयागु पीडा २६

छम्ह मेम्ह धुँ २९

ब्वः निगू : मचात छगु अनुभूति ३३

मचा याउँक द्यनाच्वंगु दु ३५

मचात धयापिं ३६

खिउँ ३७
मनू लाखे ३८
वयात याउँसे च्वनी ३९
ब्वः स्वंगू : भ्वखाय् छगू अनुभूति ४१
भ्वखाय् १ ४३
भ्वखाय् २ ४४
भ्वखाय् ३ ४५
भ्वखाय् ४ ४६
भ्वखाय् ५ ४७
ब्वः प्यंगू : पहाड छगू अनुभूति ४९
पहाड १ ५१
पहाड २ ५२
पहाड ३ ५३
पहाड ४ ५४
पहाड ५ ५५
पहाड ६ ५६
पहाड ७ ५७
पहाड ८ ५८
पहाड ९ ५९
पहाड १० ६०
ब्वः न्यागू : विविध ६१

छपासः लः ६३
कर्फ्यू ६४
डोरम्याट ६५
बिस्थापित जुइगु कुतलय् ६६
आक्रान्त थौंया ई ६६
लुखाय् थ्यंकः वयाः ६८
कुतुं वःगु सूर्य ७०
लं-तुतियात अपदस्त याइगुया विरोध हे ७१
वयात न्हुया वनेगु खः ७१
खुसि बाः ७२
बाँध ७४
पित्याःम्ह सर्प ७६
सर्प, सपेरा व मनू ७८
मां/बाः ८०
मां– छगू क्रम ८२
शहरय् जंगल वयेवं ८४
वया दुःख ८५
ल्वःमं ८६
लः ९०
न्यासिवनाया इलय् ९२
छ जि मखु ९३

छंके जि मदु ९४
खः उकिं व महान जुइ । ९६
छतिं अल्सि चाइमखु ९७
सेल्फी ९८
जिह्वाः ९९
उत्सव १००
जि सीवं १०१
वं बाजि मारेयात १०२
न्हिलाच्वंगु सत्ता १०५
कविता च्वयेगु धयागु १०६
बेहोस भी : थःत लुत्याःगु मचाःपिं १०८
छम्ह सलया देना । ११०
कविं कविता च्वःगु दु ला ? ११२
जनताया म्हुतु मदु ११४
उकें जि हालाच्वनागु दु- ११६
द्रस्तब्य : ११९

ब्वः छ्गू
धुँ छ्गू अनुभूति

धुँ खोरं पिने दु

धुँ खोरं पिने दु
अलय् मनूयात नयेत
व हय्काः वंगु दु ।

बाखनय् थें
थन ध्वँचा छम्ह वयाः
धुँयात कुनाबीगु संभावना नं मदु ।

उकिं हथापथासं
थम्हं दयेकागु खोरय्
मनू थःथम्हं दुहां वंगु दु
खापा त्यूगु दु ।

खोरं
मनू पिहां मवयेमा धकाः
गुँखिचात पाः तयाः

धुँ जंगलय् चाःहिलाच्वंगु दु
धुँ जंगलय् चाःहिलाच्वंगु दु ।

●

छम्ह न्हूम्ह तारणहार

सेना
सिमानाय् मखु
बिजिनेस कप्लेक्सय् मस्त जुइवं

जनप्रतिनिधि थः हे
डोजर ज्वनाः
खुसि, पहाड, देय्या धुकू डोहन यायेगुली ब्यस्त जुइवं

स्कूल स्कूलं
बिद्यार्थी मखु, कमिसन खोर व डन जक
तयार यायेगु ज्या यायेवं

खुसि थः हे
थःगु लँपु माःवये मालेवं

बिदेशं खुसि बाः वः थें वैच्वंगु
कफिनया चिल्लाय् सलं
देश मू हालेवं

बाध्य जुयाः
थौं हानं
छम्ह धुँ
बस स्टपय् दं वयाच्वन ।

छगः छगः
बस, टेम्पो, रिक्सा, ट्याक्सी..
वःपिं वंपिं
छम्ह छम्हेसित
क्वथीक स्वयाच्वन ।

मालावन धाःसा हानं नं
सहादत जुइत
अल्याख धुँत तयार यासें
छम्ह न्हूम्ह
तारणहार माः वयाच्वन ।

●

उदास धुँ

आकाशय् फय्खः ब्वयाच्वंगु स्वस्वं
धुँ उदास दु । धुँ निराश दु ।

थः च्वंच्वनागु
शहर/बस्ति/गां चटक्क हे त्वताः त्वताः
न्हिलाः न्हिलाः हे मनूत
फय्खतय् च्वनाः वनाच्वंगु खः ।
अथे खःसां
मस्यु, छु जुल थौं धुँयात
वया मिखां ख्वबि तिकिननाच्वंगु दु ।

खः । खुसी लः बाः वनाच्वंगु दु
गुँइ चला/खराचा नं ब्वाँय् वनाच्वंगु दु
अथे खःसां
थौं छु जुल मस्यु, धुँयात
गुँया सिमा छमा छमा यायां
क्वःदला वनाच्वंगु वं खनाच्वंगु दु ।

●

शहरी धुँ

मिखाय् चस्मा । छ्यनय् तपुलि
लं सुरूवाः व कोटं फिनाः
धुँ जंगलं शहरय् वल ।

चुरोथ म्हुतुइ काकाः
पाजेरोय् च्वनाः
धुँ शहरय् उखेंथुखें स्वः जुल ।

तःधंगु टेबुल ल्यूनेया
ह्विलचेयरय् फ्यतुनाः
धुँ फन्फन् चाचाः हिल ।

चक्कुं तानाः
काँटां तियाः
धुं नसा भपिल ।

शहरय् ला म्हुतुइ थ्यंक थ्यंक हे
मनूत थःथम्हं वःगु खनाः
धुँ दंगदास जुल ।

●

बाघ पंजा

पलखया निंतिं
न्हिप्यं चाःतुइकेवं
छं मुलय् तःगु खः
चुप्पा चुप्पा नःगु खः ।

जिं ला
उबलय् नं हालागु खः
होस्या न्हैं- धुँ खः व धुँ

तर, छन्त
गन फुर्सद दु उबलय्
जिगु खँ न्यनेत

प्याखं पाः काकां लिमलाः
बुयाः बुयाः धुँयात
लय्लय् तातां लिमलाः

तापाक्कं निसें जिं खना-
धुँलिसे जक च्वं च्वं
छंके नं
धुँ हे दुबिना वःगु

छं हे
धुँया स्वभाव क्यनाहयेवं
ग्यानाः छलिसे हे
जिपिं लिलि चिलेमाल

जिपिं तापाःगु खनेवं
अर्थात्, थौं
छ याकःचा जुइवं
धुं म्ह तिल्ल प्यंकल
ज्वन छंगु गःपः चबुक्क हे ।

●

खण्डहर

मनूया सवाः थुइवं
धुँ जंगलय् लिहां वनीमखु

धुँ शहरय् च्वनेवं
मनू शहरय् च्वने फइमखु

मनू मदुगु शहर
धुँ मदुगु जंगल

अथवा
धुँ च्वंगु शहर
मनू च्वंगु जंगल

अन
न शहर दइ
न जंगल दइ

केवल
चलः हे जक वनी
खण्डहर हे जक जुइ ।

●

मनूया वस्तिइ .....

मनूया बस्तिइ
दुहां वयेवं
मनं मनंसां
धुँया नं यक्व खँ ल्हायेगु बानि जुल ।

धात्थें
मनूतय् थें भाषा दुगु खःसा
वं गुलि जक खँ ल्हाइगु जुइ
वं छु जक खँ ल्हाइगु जुइ

थथे मनय् लुलुं
धुँया नं
मनूतय् थें
मनूतलिसे खँ ल्हाये मास्ते वल

अले वं
मनूतय् न्ह्यःने वनाः
बलं हे मनू सः पिकायेत सन

वया कथुं धाःसा
व हे सः जक पिज्वल-

गुर्रर
गुर्रर गुर्रर
गुर्रर गुर्रर गुर्रर

●

शहरय् दुहांवःपिं धुँत

धुँत
जंगल हे खालि यानाः
शहरय् दुहां वयेवं
शहरया मनूत
लँ सिथय् दनाः
अमित लसकुस याः जुल ।

धुँत
लावालस्कर हे न्ह्याः वःबलय्
शहरया
मनू जुइगु सतक
अमिगु निंतिं
चीब्या जुल/कात्तुकात/मछिन ।

थःपिं जुइ मछिंसेलिं
थःगु हे माथं
लँ तब्या यानाकायेत
लँ सिथय् दनाः
थःत हे लसकुस यानाच्वंपिं
मनूतय्त धुं हयेकाः वन ।

अप्रत्यासित रूपं जूगु
धुँया आक्रमणं
लसकुसया म्येय् सः बियाच्वंपिं
धिमे, पछिमा, कहा, बांसुरी, ताः, खिं
सकतां सकतां
उखेलाः थुखेलाः मदयेक
सतकय् चातुवाः वन । चिच्चाः दन ।

कारे ! आः
सुनां कना बीगु
थ्व शहरया मनूतय्त-
"न्हापा न्हापा
प्यक्वय् बनय्
धुँया शिकार जू धयागु खँ ।"

●

भाषा

अरे !
मनूतय्ला भाषा दु खनिं ।

थीथी सलय्
थीथी खँग्वः पिकयाः
मनूत खँ ल्हानाच्वंगु खनाः
शहरय् दुहांवःम्ह धुँ अजूचाल ।

धुँतय् ला
अथे खँ ल्हायेम्वाः
पित्याः व प्याःचाः लंकेत नं
माया व मतिना प्वंकेत नं ।

धुँ छक्क जुल
खँग्वः धुकू दयेकाः दयेकाः
ब्याकरण मिलेयानाः
छु जक खँ ल्हायेमाःगु खः
थ्व मनूतय् ।

मालाःला दयेकल खै नि
उलिमछि भाषा व व्याकरण
पुथं कयेत कँयात ।

हँ !
वया मनया खँयात
थ्व सुनां लिसः बिउगु ?

धुं प्यखेरं स्वत
अहं, वं अन सुं मखं ।

●

मनू पंजा

“तेस्यामा वदमास
गन वन गन वन धकाः
माः जुयां
थ्व ला थन धकाः
च्वंच्वन ।”

थः तंम्ह गधा
माः जूम्ह धोब्यां
द्यः ख्युंख्युं धाःगु
सन्ध्याःया इलय्
जंगलं गामय् दुहांवःम्ह धुँया
गःपः त्याप्प हे ज्वन ।

थर्र खात धुँ

मचाबलय् न्यनातःगु खः वं-
“तसकं ग्यानापु न्है
सन्ध्यां ज्वनकि
वं सुयात नं त्वःतीमखु ।”

“का फुत
जितः थौं सन्ध्यां ज्वन
धुँ ग्यात । थर्रर हे खात ।

मनू सवाः कायेया निंतिं
तःन्हु लिपा
थौं हानं छकः
जंगलं पिहां वःगु खः व
तर, थौं
जंगलया जुजु जुयाच्वंम्ह धुँ
अत्यन्त निरीह जुयाः
थःगु गःपतय्
धोब्यां त्याप्प ज्वंकाः
वं यंकू यंकूगु थासय्
लुरूलुरू
लुरूलुरू
वनेमाला च्वन
वनाच्वन
लुरूलुरू ।

●

वाक्की वइगु नँ

खजा धुं
सुयात हे छुं छां मधासे
न्हूगु शिकारया निंतिं
सुतुक्क थुखेपाखे
पलाः न्ह्याकावःगु खः

अथे खःसां
धुँ शहरय् थ्यने न्ह्यः हे
धुँ थुखेपाखे
वयाच्वंगु खवरं
बजार गरम जुइ धुंकल ।

धुँ अजू चाल
थथे गथे संभव जुल ?

वं ल्यू ल्यू वयाच्वंम्ह
फ्याका ध्वंयात स्वल-

"जिं मखु महाराज"
फ्याकाध्वं थर्र खात

धुं अभं ज्वयेपियाः मेय् मिखां स्वयाच्वन
फ्याकाध्वं म्हुतु तछ्याये करं क्यन-

“जंगल, खुसि, पहाड
चला, खराचा, मनू
आदि इत्यादि
ज्यूगु मज्यूगु
गुलि नं आहार दयेकाः भपिल खः
महाराजं
उकिं यानाः
महाराजया म्हं
छताजि नँ (गन्ध) पिहां वयाच्वन

(गुगु नस्वाः
महाराजयात अतिकं यः)

व हे नँ
न्यंकभनं फसय्
न्यंगुलिं खः महाराज ।”

●

धुँ दंगदास दु

व वनेवं
लँय् जूपिसं
लँ चिला बी
जःखः दनाच्वंपिसं
नमस्कार याइ
गुलिखे मनूतला
वया ल्यूल्यू वयाः
हुंकन थ्यंक तः नं वइ ।

सकस्यां वयात
सम्मान याइ
नमस्कार याइ ।

वं मुसुमुसु काकां
छ्यं ल्हुकुल्हुकु संकी ।

वं स्यू
वया जःलाखःला

थथे
व सिबय्
न्हिया न्हिथं
पुड्क्या जुजुं वनाच्वंगु
वया
तःचाः जुजुं वनाच्वंगु कम्पाउण्ड
तःजाः जुजुं वनाच्वंगु बंगला
जाया वयाच्वंगु बैंक ब्यालेन्स हे खः ।

तर
वं मस्यू
व हे मनूतसें
लिफः तुलेवं
ख्वाः स्यंकाः
पातः पातः ईफाइ
वया नामय्- थु थु ।

●

शिकार

व शिकारी

सदां हे वं
छम्ह नं छम्ह
शिकार माला हे च्वनी ।

शिकार याये मखनकि
वयात मजिल ।

शिकार याये मखंतले
व वाथावाथा हे कनी ।

शिकार खनेवं धाःसा
वया मिखाय्
छगू कथंया चमक पिज्वया वइ ।

ख्वालय्
हिंश्रकता पिलुइ ।

शिकार
व थ्व धयागु मदु, वयात
बस् वं क्वःथय् दयेमाः ।
तिस्यः वया ल्हाःती लायेमाः ।

थौं हे नं व
थःगु आलिशान भवनया
भव्य क्वथाय्
कौचय् फ्यतुनाः
सवाः वयेक, मन तयेक
शिकारी धुँया
बाखं ब्वनाच्वन ।

शिकारया इलय्
धुँया मिखा चकिचकि ननं
स्थीर जुइ
दुसुनाच्वंगु वया ल्हातिं
लुसि
सुलुलुं पिहां वइ ।

जासुसी उपन्यासय्
सस्पेन्स तज्याइ थें
सिमा कचां किकाच्वंम्ह व
छत्थुं
शिकारया गःपः ताकेयानाः
फसय् पिब्वाइ ।

बाखं ब्वँब्वं हे
वयागु म्ह छाना वल

वया मिखां
मि पिहां वल

धँवा नं खने दयावल ।

वं ल्हाः म्हुचिन
वाक्कु छित ।

म्हुतुया जवं खवं
त्वाल्ल
शिकारया हि त्वनाः
हि बाः वः थें
हि बाः वल

वं म्ये पिकयाः
सवाः वयेक
थःगु म्हुतुं पिहांवःगु हि
फ्यया काल ।

स्वस्वं
स्वस्वं हे
अजूचायापुक्क
वया पिनेया रूप तनावन
दुनेया रूप
म्ह छम्हं पिलुया वल ।

बस्
थुबलय् हे
वं ब्वनाच्वंगु सफुतिं
वं ब्वनाच्वंम्ह धुँ
सर्ज्यान्त
गर्जेजुयाः पिहां वल ।

●

धुँयागु पीडा

धू व कुं जाःगु
थासय् नं
सासः ल्हाये अःपुइफु
तर,
छम्ह जिम्मेवार नागरिक जुइ
तसकं हे थाकु ।

कन्हय्यागु इतिहासलिसे
जवाबदेहीता स्वानाच्वंगु दु अन ।

धुँ थर्र खानाच्वंगु
उकिं हे खः ।

स्वः स्वः थासय् प्यारालाइसिस ।

न्हून्हूगु मेसिनयागु पार्टपुर्जातक नं
प्यारालाइज्ड ।

गन छु धायेगु ग्व ?
वाः चाः कि मचाः ?

थन थुगु नश्लिय् पुसाय्
न्ह्यसःचिं थनेमाःगु अवस्था वयेधुंकल ।

प्यखेरं स्वस्वं
धुँ थः हे ज्यः ज्यः जुयाच्वन ।

थःत
थुलि निरीहताया अनुभव
थ्व सिबे न्हापा
धुं गुबलें याःगु हे मदु ।

प्रत्येक झिदँ झिदँय्
जनतां सहादत ब्यूगु हे खः
छम्ह छम्ह तारणहार वःगु नं खः

तर
वहे तारणहार
अहंकारंग्रसित जुयाः
नव सामन्तय् हिला बीवं
धुँ अवाक जूगु खः ।

धुँयागु छट्पट्
धुँयागु पीडा
पम्हुयाः
चिल्लाय् मिल्लाय् दंक
न्यंकभनं न्यनाच्वंगु दु-

'माःसा अभ नं
सहादत जुइत/बीत
तयार दु

बस्
थ्व बेथिति तनेमाल
कन्हय्या कठघराय्
छ्यं क्वछुके म्वाःलेमाल ।'

●

छम्ह मेम्ह धुँ

मेपिनिगु छट्पटीइ
आनन्दित जुइम्ह
मेपिनिगु ला हिं
प्वात्याप्वात्या ल्ह्वंकाच्वंम्ह
धुँयागु जंगलय्
आपुलुखं
थौं छम्ह
मेम्ह धुँ वयाच्वन ।

यानं निसें वयाः
तापाक्क वनाच्वन ।

चुपचाप चुपचाप
उखें थुखें
गनं मिखा मब्वसें
सुं नाप ननिमवासें
थःगु हे मतापय् ।

वयात
न सुयां युरेनियम माःगु दु
न सुयां लुँ खानि माःगु दु
न सुयां पेट्रोल खानि माःगु दु
न अत्याधुनिक ल्वाभः हे माःगु दु

थःगु ह्यःने
छ्यं धस्वाकः वइपिंत
किचिमिचि यानाछ्वयेत
न वयागु तुतिइ बुँथ हे दु ।

बस् व चुपचाप चुपचाप
मतापं वयाः वनाच्वन
थःगु हे लँय्
लुरूलुरू लुरूलुरू ।

अजूचायापुक्क
जंगलया सकल जीव
मग्यासें
आत्मिय भावं
वयागु लिउलिउ
वनाच्वन ।

वनाच्वंम्ह धुं
छिनाच्वंगु
प्रत्येक पलाखं
जः ह्वलाच्वंगु दु
शान्ति, मैत्री व मुदिता इनाच्वंगु दु ।

व जलय्
यचुक खने दयावल-
मेपिनिगु न्ह्यः
लाकाः कयाः
मस्त जुइत स्वइम्ह
अनयाम्ह हिंश्रक धुँ
पुड्क्या
पुड्क्या
झन् पुड्क्या जुजुं
वनाच्वन ।

•

ब्वः निगू
मचात : छ्गु अनुभूति

मचा याउँक द्यनाच्वंगु दु

फय्
छ ग्वःफय् जुयाः
हुँइ हुँइ वयेमते

मचा लापचालिसे
ब्वयाच्वंगु दु ।

वा
छ झरझर झरझर
हालाः हालाः वयेमते

मचा झंगःतलिसे
म्ये हालाच्वंगु दु

सुपाँय्
प्वालपिल प्वालपिल यायां
तसलं नँ न्यायेमते

मचा लुमुक्क
मांया मुलय् दु ।

●

मचात धयापिं

मचात धयापिं
मुखूस्वां खः
वा गायेमानिगु सुपाँय् खः
ग्वाये मानिगु मि जः खः

गुकुन्हु मुखूब्यनाः नस्वाः ह्वली
वागायेकाः बँ प्याकी
मि ग्वानाः जः ह्वली

बस् व कुन्हु
व धात्थेंयाम्ह पुता जुइ ।

●

खिउँ

ख्याः वइला धकाः
हयेकाः वइला धकाः
ग्यानाः
उखेंथुखें
कय्कुने मते ।

ध्याचः न्हुइला धकाः
गालय् कुतुंवनीला धकाः
ग्यानाः पलाः दिकेमते ।

खिउँयात नं
पासा नालाः
पाचिने सयेकि ।

खिउँयात नं
वासाप्वासा यानाः
स्वये सयेकि ।

अलय् जक छ
जलय् थ्यनी ।

●

मनू लाखे

मनू लाखे जुयाः
छं बाःयात त्यात्या याःगु
छं मांयात चिचि त्याःगु
छं खंगु दु ।

मनूया पशुत्वय्
मनूया पूवंगु परिभाषा लुइकेमते
थःत थनं तुं अनुवाद यायेमते ।

मिखायात अभ्कं चकंकाः यंकि
थनं उखे नं मनू दनि
धात्थेंयाम्ह मनू
जःया मनू । करूणाया मनू ।

●

वयात याउँसे च्वनी

छट्पट् जुयाच्वंगु सुपाचं
जव वा गायेकी
वयात याउँसे च्वनी ।

वाथावाथा कंम्ह मुखू
ब्यनाः जव स्वां जुइ
वयात याउँसे च्वनी ।

ख्यूँयात चीकाः जलं
जव जः ह्वली
वयात याउँसे च्वनी ।

●

ब्वः स्वंगू
भ्वखाय् छगू अनुभूति

भ्वखाय् १

स्वाभाविक रूपं
युगां युगनिसें
छगू हे मतापं
कुविया वइच्वंगु कु
छगू ब्वहलं मेगु ब्वहलय्
दिके यंकूगु खइ छं ।
तर
व जिमित
तः भ्वखाय् जुयाबिल ।

जिमिगु बाखं/कविता/निवन्ध
दक्व सक्वं
घालः मुलः यानाः
धुफ्वः दंकाविल ।

●

भ्वखाय् २

थथे हे पूर्खाया धरोहर
सभ्यता/संस्कृति/इतिहास
ग्वःकः पाःताः जुल
ग्वःकः पुनर्निर्माण जुल
उकिया हे ल्याःचाः खइ
सर्गतय् च्वंगु नगुत ।

●

भ्वखाय् ३

पृथ्वी !
साम्राज्य छंगु हे खत
मनूत ला अहो !
गुलि निरीह ?

●

भ्वखाय् ४

दिन थजाःगु नं वल
थःगु हि चःतिं
धस्वाकागु धरहरा
थौं थःत तुं घाघः जुल ।

●

भ्वखाय् ५

आखिर
मनूतय्त माःगु थुलिहे मखा ?
छपाः त्रिपाल दुनेया
सुरक्षित बँ

●

ब्वः प्यंगू
पहाड छगू अनुभूति

पहाड १

पहाड
गुलि ख्वातु/गुलि क्वातु
अल्याख पीडा व संतापं नं
वयात भचा हे धे चुइके मफु ।
अल्याख ख्वबि व भसुकालं नं
वयात भचा हे क्वछुके मफु ।
अल्याख वा फसं नं
वयात ग्वःतुइके मफु ।

●

पहाड २

पहाड
व दुनेया बः बः चट्टान
बिहानया निंतिं यक्वं चिहान जुइ धुंकाः
निर्माण जूगु मखा
उकिं नेपाली समाजया पहाडलिसे गर्व दु
उकिं नेपाली समाजया हिमाललिसे गर्व दु ।

●

पहाड ३

पहाड
थःतुं धस्वाये फुगु
व सुं लिसें नं लिधना मच्वंगुलिं मखा ।
नेपाली समाज हिलेगु नामय्
थःतुं कुचा कुचा दलाच्वंगु
पहाडया थें छाति तःफा मजूगुलिं मखा ।

●

पहाड ४

पहाडयात
पःखाः धाइपिं
थहां वनाच्वंपिंत
तुति ज्वनाः सालीपिं मखा ।

●

पहाड ५

पहाड छगू उपलब्धी खः
धैर्य या ।
पहाड छगू तपस्या खः
इच्छा या ।
आह !
जि पहाड जुइ मफुनि
जि दुने
अल्याख कणं
तितर वितर तिनि ।

●

पहाड ६

छुँचिया नुगः घानाः
तःफागु
छाति क्यनाः
दनाच्वन-
पहाड ।

●

पहाड ७

आह !
उह !
छुं हे मदु ।
समाधिस्त
दु- पहाड ।

●

पहाड ८

जिगु
दुःख हे दुःखयात
थन द्वँचिंकेगु खःसा
लज्यां क्वछुइ
तःजाःया गर्व
धस्वाना च्वंम्ह- पहाड ।

●

पहाड ९

ज्याथ बैसय्
कलाः मदयाः
नितान्त याकःचा जूम्ह थें
तापाक्कं स्वयेबलय् खनेदु
भतीचा क्वछू- पहाड

●

पहाड १०

च्वय्
अझ च्वय्
शून्यय्
महा शून्यय्
लीन- पहाड ।

●

ब्वः न्यागू
विविध

छपासः लः

पासः पासः लः कयाः
मनुखं
ल्हाः सिली
ख्वाः सिली
म्वः ल्हुइ
थःके थानाच्वंगु
दक्व खिति तुइकी

मात्र छपासः
मेगु लः कयाः
मनुखं
थःगु नुगः सिले ल्वःमंकी

बस् थनथाय् हे
लखं
ख्वबि तिकिनंकी ।

●

कर्फ्यू

सतक सतकय्
बारं ग्वयातःसां
लुखा लुखाय्
तालं ग्वयाब्यूसां
प्रत्येक ल्हाः व तुतियात
न्यवलं चिनाब्यूसां
प्रत्येक मिखा व म्हुतुयात
मुलुसुकां सुयाब्यूसां
चालाच्वनी
चालाच्वनी
चालाच्वनी
छम्ह
कविया नुगः ।

●

डोरम्याट

अहो !
ग्व ? जिके जिगु जि ।
जिगु जि । जिके च्वंगु जिगु जि
जिं हे वा मचायेक नाइक
लुत्याना कायेधुंकल खनी ।
खना-
जिगु म्वायेगु खँग्वः
जिगु म्वायेगु ब्याकरण
दक्व सक्व हे
जिके मदये धुंकल ।
जीवनया उत्तरार्धय् वयाः
बल्लं वाः चाल ।
अहो !
जितः ला मात्र
डोरम्याट यानातःगु जुयाच्वन
डोरम्याट
मात्र डोरम्याट ।

●

बिस्थापित जुइगु कुतलय्
आक्रान्त थौंया ई

जि द्यंसा
द्यनीम्ह
जि दंसा
दनीम्ह
जि ख्वःसा
ख्वइम्ह
जि न्ह्यूसा
न्हिलीम्ह
जि संसा
सनीम्ह
जि दीसा
दीम्ह
जि बुसांनिसें

जि लिसे वःम्ह
जि सीसा
सिँपँय् तकं नापं च्वंवय् धाःम्ह
जि यःम्ह
मयःसां ल्यू ल्यू वइम्ह
जि पासा
जि किचः
जिलिसे हे ग्यानाः थौं
जि पाखें बायेत सनाच्वन
जि पाखें तापायेत सनाच्वन

●

लुखाय् थ्यंकः वयाः

दुहांवंगु मिखा
लिगिलिगि
धुसिलूगु म्ह- भिंछसः व नीछदँ
तुतामं चुचुं
लुखाय् थ्यंक वयाः
बिदाबाजि काः वयाच्वन ।

लुसुक्क वंगु खःसा
शायद
च्वतुक्क प्वः चिनाः वन ला धायेगु खइ
तर, व
लुखाय् थ्यंक दं वयाच्वन ।

न्यंकभन
न्यनावयाच्वंगु- आतंकया प्रदुषणं
वयात
दच्छिया दुने हे
बुरा याना बिउगु- यत्थे सिइदु ।

मनूया
स्वयेगु मिखा हे
मनूया

नयेगु धँवा हे
धुँया थें जुयावःगु खनाः
व अजूचाःगु दु ।

अजूचाया
कन्नाचायापुसे च्वंगु मिखां
प्यखेरं शून्यतायात स्वःगु दु ।

दासिवःगु मतिनायात
नुगलं तुयाः
कन्हय्या दिनयात- भिंतुना बिसे
लुखाय् थ्यंक वयाः
निपां ल्हाः प्यपुंकुकुं- भिंछसः व नीछदँ
बिदाबाजि फ्वं वयाच्वन ।

थौंया ई धाःसा
वयात
लिसः हे मबिसें
वयेत्यंगु न्हूदँया लसकुसय्
ब्वाँय् वनाच्वन
ब्वाँय् वनाच्वन ।

●

कुतुं वःगु सूर्य

सूर्ययात
छ्यनय् फयाः
चःति हायेकी ।

गंगु म्हुतुसि
छफुति लःया निंतिं
चःति हायेकी ।

वाउँसे जुइत
वाउँया न्हू न्हूगु जीवन बीत
चःति हायेकी ।

खः । चःति हायेकी
मरूभूमिं चःति हायेकी ।
तर, हाय !
हिरा मोति जुइवं
चःति दक्व – समुन्द्र दुथाय् ब्वाइ
चःति दक्वं – समुन्द्रया सिचुइ म्वाइ ।

सदिं निसें प्याःचाःम्ह
मरूभूमिया छातिइ
सूर्य छकू कुतुं वइ
हानं सूर्य छकू
कुतुं वइ ।

●

लं-तुतियात अपदस्त याइगुया विरोध हे वयात न्हुया वनेगु खः

न्ह्याइगु पलाः खः
लँ थमं गन न्ह्याना बी
बरू लँ धाःसा पलाः न्ह्याःलिसे ताःहाकः जुयाबी यः
यक्व दुवाः जुया बी यः
छाय्कि तुतिया गन्तब्ययात
दुवाःतय्सं दिकेत सने यः ।

न्ह्याइगु पलाः खः ।
लं ला केवल वनेगुया स्विकृति जक बी
पलाः न्ह्यायेत थाय् जक त्वःता बी
थाय् केवल
मणि महल थें जक जुइ
ध्याचःगु बुँया द्यांचा जक जुइ
थःत न्हूगुया बिरोधय्, तुतिं पलाः तःगुया बिरोधय्
लं बिद्रोह यायेत सनी
तुतियात अपदस्त यायेत सनी
भ्वखाय् जुयाः दनी, थः हे न्ह्याः वनेत सनी
तर अःखः अल्याख तुतिं छक्वलं न्हुयाबी
छाय्कि लँया गन्तब्य हे गन दु ?
पलाखं थःगु गन्तब्य हे ल्वःमंकी मखु ।

आखिर न्ह्यायेमाःगु पलाःयात खः
न्ह्याइगु नं पलाः खः ।

●

खुसि बाः

‘बा ! बा ! खुसि बाः वइन खः बाः’
वा वयेवं
कृष्णे ब्वाँय् वल

‘थगुने थें थुगुसी नं
चाउचाउ, बिस्कुट इने हइतिनि खः बाः’

कृष्णे लय्लय् तातां खुसिबाः पियाच्वन ।
वा वयेवं खुसिबाः वल
छाय् थें मस्यु, सीमापारीच्वंगु बाँधया लुखा मचाल
खुसिबाः सन्तेया छँ हे त्वपुक्क गामय् दुहांवल ।

सा चुइका यन
मेय् चुइका यन, च्वलेचा नं चुइका यन
पाःताः जुइक सन्तेया छँ नं दुन ।

कन्हय् कुन्हु धात्थें
बिस्कुट, चाउचाउ ज्वनाः हेलिकोप्टर वल
कृष्णेया लिक्क नं छप्वः कुर्का थकल ।

कृष्णे धाःसा
'बाः ! बाः !' धकाः
सन्तेया सीम्ह घय्घय् पुपुं ख्वैच्वन ।

हेलिकप्टरं कुर्काहःगु बिस्कुट, चाउचाउ
लखय् ल्यहेंबुबुं/दुम्ब्वः काकां
कृष्णेया कन्हय्यात नं नापं पाचिनाः
कृष्णेलिसे बुलुहुँ तापापां वनाच्वन ।
वनाच्वन ।

●

बाँध

सीमा पारी बाँध दयेकेगु ज्या जूसांनिसें
सन्तेया गामय् नं
खुसि बाः दुहां वयेगु यात ।

खुसि बाः नं
याइगु बिनास
सिंहदरवारं थुइके हे मफुत ।

बाँध लिसे
सिंहदरवारया स्वापू
सन्तें सि हे मसिल ।

बर्षा जुयेवं
सन्तेया गामय्
खुसिबाः दुहां वइ ।

सिंहदरवारय् ला
धाये हे मफु
गुगु इलय् मेच क्वःदइ ।

सिंहदरवारं बिचाः याई
सन्तेयात ला राहत बिइ ज्यू
थन क्वःदल कि आहत हे आहत जुइ ।

सन्तें ला बिचाः हे याये मफु
वया ला
जहाज हे डुबे जुइ ।

सिंहदरवारं ला न्हापां हे स्यू
सीमापारी बाँध दयेकेवं
सन्तेया गां डुबे जुइ ।

सन्तें थुइकां थुइके मफु
सीमापारी बाँध दयेकेगु पनेवं
छाय् सिंहदरवारय् खुसि बाः दुहां वइ ?

●

पित्याःम्ह सर्प

व
सर्पय् रूपान्तरीत जुइवं
शहर सर्पया आतंकं आतंकीत जुल ।
पित्याःम्ह सर्पया ।

स्वायायायां
व थ्व हे मदु
ध्वदुक्व नुनाच्वंगु दू दु...
थम्हं हे बुइकापिं मचातनापं ।

नू लिसे अहो !
वया म्ह ला
ततःत्याः जुजुं वल ।
सुका थें च्वंम्ह आःला
अजिंगर हे खःला धया थें च्वनावल ।

आतंकीत शहरं
बिश्वास/आदर्श/सिद्धान्त आदिया
दक्व पःखाः दुनावन ।

थाःगाः हे मदु
सर्पया पित्याः
म्हुतु वां खानाः न्ह्यज्याज्यां हे वैच्वन ।

अप्रत्यासित रूपं
शहरे हाहाकार मच्चे जुल ।
लिचिलां लिचिलेगु थाय् हे मन्त ।

कारे
मालास्व याकनं
सर्प स्यायेगु बिष ।
वया नयेगु नसाय्
ल्वाकछ्याय् हथाय् जुल ।

●

सर्प, सपेरा व मनू

सर्प
स्वयेवं सीकेफु- सपेरां
थ्व बिषालु खः
थ्व बिषालु मखु ।

पुस्तैनि वया
अनुभवि मिखा खः थ्व
पुस्तैनि वया
अनुभवि व्यवसाय खः थ्व ।

इमान दु
उकें सर्प- सपेरालिसे
च्वनेत मग्याः ।

शीप दु
उकें, सपेरा-सर्पयात
थःलिसे तयेत मग्याः ।

थुथाय्
सर्प म्हो जुजुं वनाः
सपेराया ज्याय्
संकट वःगु दु ।

सपेराया आरोप दु -
अल्याख
मनूतय् इच्छा, आकांक्षा व सोखं
सर्प म्हो जुजुं वंगु खः ।

उकें, सपेरा हालाच्वंगु दु-
सर्पयात माया या
पृथ्वीया लकसय्
प्राणीया जीवनय्
भ्वखाय् मब्वयेकेगु खःसा
सर्पयात माया या ।

तर, सपेरा
हालेगु हे जक जुल ।

सर्पं लं त्वःतू थें
त्वःते धुंकल मनुखं- मनूत्व
उपिं जुइ धुंकल बिषधर
सर्पयात हे नुनेफुपिं ।

●

मां/बाः

गथे
आकाश दु
मिला/तिमिला दु
फय् दु
निभाः दु
ऋतु दु
ऋतु कथंया
गुनकेरा, लालपात्या
अजूस्वां दु ।

अथे हे
सकतां पाय्छि दु
छैँय्
टीभि, एसी, फ्रिज ।

सफुती
शव्द, अर्थ, व्याकरण
फुक्क फुक्क हे पाय्छि दु ।

मातं च्वत, बैगलय्
माःमाःगु सकतां
थ्व छता मदु
धायेम्वायेक दु ।

अथेखःसां
गुबले
सूर्द्यःया न्हापांगु जः पिलुइ
झ्वालाया सः तायेदइ
सिनाज्या, सामाज्या वइ
मालश्रीया म्ये थ्वइ
उबले उबले
छैँ छखां
छिपिं मदुगुया ह्याकिं
यचुक हे खनेदइ ।

●

मां– छगू क्रम

सदां थें कःसी
चखुंचात वल
बखुंचात वल
तर
लूगु सूर्द्योयात पुज्याइम्ह
मां मवल ।
मां मवः/मां मवः/मां मवः

चखुंचां
बखुंचां
नुगः मछिंकल
ख्वबि तिकि नंकल ।

भुर्र ब्वयाः
अनन्त आकाशय्
दुने दुने थ्यंक
मां माः जुल
मां स्वः जुल ।

तःन्हु लिपा / हानं
सदां थें कःसी
चखुंचात वल
बखुंचात वल ।

अमिगु कालाकुलु सलं
न्ह्यः गुत/खना-

मां वल/मां वल/मां वल

लूगु सूर्घःयात पुज्यानाच्वंम्ह
जि मचाया मांयात
भुं ववं

चखुंचात हालाच्वन
बखुंचात हालाच्वन ।

●

शहरय् जंगल वयेवं

सुनानं जितः
सुथंनिसें क्वथीक स्वयाच्वंगु खःसा
वं अनुमान याःगु दयेमाः
म्हुतुसि गूसां
ख्वाःचकं मजू ।

धात्थें धायेमाल धाःसा
जंगल वयेमालाः
म्हिगः म्हीगं निसें
जितः जंगलं नयाच्वंगु दु ।

गुकुन्हु जंगल
शहरय् वल नि
जिगु न्ह्यः तंगु दु ।

खनाच्वना जिं
मनया बेलुन तज्यानाच्वन
मस्तय् ल्हाःपाया रेखा छिया छिया जुयाच्वन ।

जंगल शहरय् वयेवं
जि जंगलय् दुहांवना ।

●

वया दुःख

गन जि ध्वदुल
अनं हे सुरू जुल वया दुःख
अन हे तन वया सुखया किचः ।

दुःखयात कुबियाः/दुःखयात पाछायाः/दुःखयात हे लायाः
दुःख हे फायाः/दुःख हे नयाः/दुःख हे त्वनाः
वया जीवन न्ह्यानाच्वंगु दु । थौतक नं ।

वया दराजय्/वया त्यांकाय्/वया सेफय्/वया बैंक खाताय्
दुःख हे दुःख मुनाच्वंगु दु । जायेक जायेक ।

व लिसे पलख च्वनेमाः
तिथि, मिति,घडी, पला छतिं मपाक्क
वया दुःखया फेहरिष्ट
वं तररर हे न्यंकी । पलख हे दिपाः मकासे ।

दुःख हे दुःख मुनाः । दुःख हे दुःखं भुनाः
वं थःगु जिन्दगी हनाच्वंगु दु ।
वया मिखां बाः वःगु ख्वबिं थथे हे धयाच्वंगु दु ।
म्हुतुप्वाः मदिक्क ।

थःगु जीवनय् दुःख हे दुःख मुनाः
दुःख हे दुःख नयाः, दुःख हे दुःख त्वनाः नं
वं जिगु जीवनयात भकः भकः धायेकाच्वंगु दु ।
वं मधाःसां जिं धयाबियागु दु । वया ख्वालय् न्हिला इलेत ।

●

ल्वःमं

'-हत्तेरी
बजि काः वनां
चि का ज्वनावःगु'

व थः खनाः थः हे हीचाइ
लागिलागि चाइ ।

'-छु जूगु खः जितः थौंकन्हय्
फुक्क फुक्क हे ल्वः ल्वः जक मनीगु ।
ए
हलो
ताःला ?
जि खत्तम जुल न्हि खत्तम'

वं जितः न्वानाच्वनी ।

खः । बैस थहां वंलिसे
वयाके
ल्वः ल्वःमनीगु
बानि दयावल ।

आःया आः हे
वया ल्वः ल्वः मनीगु ।

उकिं वं
यक्व यक्व खँ
ल्वः ल्वमंका छ्वल ।

वं धुवां धू
ब्यागय् ताःचा मालाच्वनी
गबलें छु गबलें छु
उखें थुखें
वासाफ्वासा यानाच्वनी
मालाच्वंगु
लूसा जि हे जिल
मलुल कि

'-थन हे तयागु
आः गन वन ?'

व लागिमिगि चाइ ।

खः । वया ल्वः ल्वमन
थःत थम्हं हे लुमं मजुल
अथे खःसां वया न्ह्याबलें लुमं जू
जिगु भ्वय् वनेगु वसः गन दु
जितः मदयेक मगाःगु भ्वँया फाइल गन दु
अले जिं
न्हाचः चस्मा त्वयाः गन तःगु दु ।

खः । थःगु जन्मन्हि हे वया ल्वःमं
तर छम्ह छम्ह मचातय् बुदिं
वया ल्वःमं मजू ।
अले छगू छगू नखः चखःया ल्याः
वयाके दु ।
गुबलय् गुबलय्
पितृतय्गु निसलाः तयार यायेमाः व नं लुमंजू ।

खः । वया थौंकन्हय्
कायेमाःगु खँ लुमं मजुल
तर
सुयात सुयात छु छु बीमानि
गन गन गुबलय् गुबलय् छु छु छ्वयेमाः
व आः नं लुमंजू ।

खः । वया थौंकन्हय्
थम्हं हे नये ल्वःमं
तर मचातय्त
गुगु इलय् छु छु नकेमाःगु खः
व छत्तिं ल्वःमं मजू ।

खः । वया थौंकन्हय् थः द्यने ल्वःमं
तर न्ह्यलय् नं जितः
फांगा मिलय् याना बीमाःगु
ल्वःममं वया ।

गुबलें गुबलें
व खनाः अजूचाइ जि ।
अले
टेबुलय्
च्याया कप दिकाः
पत्रिका पुइकु पुइकुं
चस्माया च्वं
स्वैच्वने वैत ।

भुतू सुचुपिचु यायां
हाला है व -
'ए
हलो
ताःला ?
भपी धुंकाः
नयेमाःगु वासः
भपी धुनला ?'

●

लः

यचु धयागुया
मू दापु हे लः खः ।

लः गुलि यचु
वया नुगः
उलि हे पिचु ।

पिचु मजूगु
नुगः घानाच्वंपिं
मनूतय्सं
लःयात बुलुकाबिइ
वया म्हय्
फोहर वांछ्वयाः ।

वँचु नःगु
नुगः घानाच्वंपिं
मनूतय्सं
लःयात भ्यातनाः यानाबिइ
वया म्हय् धः बाः छ्वयाः ।

फोहरं लुयाब्यूसां
म्ह छम्हं

ध्याचः ध्याचः यानाब्यूसां
भतिचा हे
तं मचासे
लागिमिगि मचासे
लः थःगु मतापय् बाः वनाच्वनी ।

बाः वँ वं
ल्वहं, अप्पा फिइ
दुसुनाः पिलुयाः
थःके थानाच्वंगु
दक्व फोहर
पिने हे वांछ्वयाः
थःत थम्हं सिस्युं
शान्त भावं
लः बाः वनी
वना हे च्वनी
यचुक
पिचुक ।

●

न्यासिवनाया इलय्

न्यासिवनाया इलय्
साइकल छगुली सुख खनाच्वनी ।

साइकल गयेवं
मोतरसाइकलय् मिखा ब्वाँय् वनेधुंकी ।

मोतरसाइकल ब्वाकेवं
मोतरय् लिधनेत हथाय् चायाबी ।

मोतरय् लिधनेवं
हवाइजहाजय् ब्वयेत आतूर जुयाबी ।

दुःखया पहाड क्वबिब्युं
असिमित इच्छाया भुमरीइ मनुखं सुख मालाच्वनी ।

छम्हू सुख धाःसा
मनया गुगुं कुंचाय् च्वनाः मनूया हे तमासा स्वयाच्वनी ।

●

छ जि मखु

छंगु नुगःया धुकधुक हे
जि खः ।

धायेमाल धाःसा
जि दयाः हे
छ दुगु खः ।

छं जितः पाचिनाः
थःगु थःहे जितः लः ल्हानाः
थःत तंकाः
जि धयाम्ह हे
छं थः भाःपिल ।

जिं नं छन्त
घयपुना कयाः
थःगु जलं भुनाबिया
गुकिं छंगु खना मात्र जि जुल ।

यद्यपि
जि धाःसा छ मखु
सर्गः दुने फय् दु थें
छंके दुने जि दुसां ।

●

छंके जि मदु

छ जिगु नामय् म्वानाच्वन
तर जि
छंगु नामय् म्वानामच्वना ।

छ जिके दु जिं स्यू
गथे सर्गः दुने दु- फय् ।

जिं स्यू
छ जिगु हे नांयागु गाबलं न्ययाः
लुमुका च्वंगु दु ।

छ जि मखु
तर जि छ खः ।

जिगु नामय्
छ समर्पित ।

छंगु
न्ह्यःने ल्यूने
जवय् खवय्
च्वय् क्वय्
उखे थुखे
जि हे जि ।

जिं थःगु जलं
छन्त भुनातयाः
उकिं
छं न्ह्याखे स्व
जि हे जि जक खनी
जि हे जि जक लुइ ।

छंके जि दु
छ जिके मदु ।

●

खः
उकिं व महान जुइ ।

पृथ्वीं थें हे
थम्हं कु कुबियाः
जीवन सयेकी
जीवन म्वाकी
जीवनयात जीवन बी ।

जतिं थें हे
थःत खिउँकाः नं
जीवनयात जः बी
जः ह्वली
जलय् जीवन मुसुकायेकी ।

लखं थें हे
थः प्याःचायेक नं
प्याःचाःगु कथु
प्याका बी
खुसि थें जीवन न्ह्याकाबी ।

खः ।
उकिं हे व महान जुइ ।

●

छतिं अल्सि चाइमखु

छतिं अल्सि चाइमखु मनूत
पहाडया च्वकाय्
छकः वनाः
थम्हं अन
भण्डा तियावयागु खँ
लिसालिसा कयाः कनाच्वनेत ।

फुर्सद हे दुगु मखु
इमूचित
न्ह्याक्व इरूथिरू याःसां
पहाडया च्वकाय्
भण्डा तीत ।

●

सेल्फी

हिमाल लिसे
आः हायेकेत ख्वबि मदु
आः व
कालापत्थर जुइधुंकल ।

खुसि सुनावन
पहाड तज्यात
बुं थाराथारा गन
गां जर्जर जुल ।

मन
जिगु हे जक नायूगु खत
उकिं ला
तज्यायेत सनाच्वन ।

ग्व, सुयात छु धाये
जिगु हे सीम्हय्
स्वां छम्हू ततं
वं, न्हिलाः न्हिलाः
सेल्फी कयाच्वन ।

●

जिह्वाः

गनं नं
गुगुं नं इलय्
कुंचाय्, ल्वहं कापिं नं
बुया बिइ ।

तसकं हे जिह्वाः
घाँय् ।

●

उत्सव

वयात
सिंहासनय् फ्यतुकाः
धनमानं
थः त्याःगु उत्सव न्यायेका च्वन ।

धनमान-
छज्वः खःमू
छपु इँचा
छगू तःकू
छपाः बोरा ।

●

जि सीवं

जि सीवं
छ जिगु छँय् वइ
विचाः हायेकेत
जिं खनीमखु ।

जि सीवं
जिगु द्वंविद्वंयात
छं माफयाना बी
तर जिं सीमखु ।

जि सीवं
छं जिगु
गुणगान याइ
तर जिं ताइमखु ।

जि सीवं
छन्त मत्तिइ वनी
अहो ! थ्व नाप भचा उप्वः हे च्वनेमाःगु
तर उबले जि दैमखु ।
०००
विडम्वना ! थ्व हे कि
थौं थन जि दु
तर
छ मदु ।

●

वं बाजि मारेयात

-"छितः म्हंफु मखा ?"
गुम्हेसिया
उसायँया बारे
न्यनेकने यायेत
लिमलाः फमलाः
हरबरय् चाचां
हथाय् चाचां
ख्वाः गरखेसे तयाः
अस्पतालय् वना
वं हे
जि खनेवं
जिगु उसायँया बारे
न्यनेकने यात ।

-"पाय्छि हे जू धायेमाः"
वया
उसायँया बारे
न्यनेकने मयासें
जिं थःगु हे उसायँया बारे
वयात कना ।

सिल -
वया कथुं
नसा कुहां मवंगु हे
छवाः मयाये धुंकल ।

खना -
वया
सुसाः कुसाः यायां हे
छैँ जःपिं
बाम्ह जुइ धुंकल ।

सीका-
वं थुइ धुंकल
वया
ला- हिया म्हगः
याकनं चाय् ल्वाकज्यायेत
हथाय्चाये धुंकल ।

उकिं वं
थ्व ल्यं दनीगु
छम्हु ईयात
उत्सवय् हीकाच्वन ।

आः हे नं वं
जि लिसेया
पुलां खँ प्वलाः प्वलाः
जितः हे
इतिइति न्हीकल ।

-"नमस्ते"
ताउ जायेवं
ल्हाः निपां प्यपुंकाः
विदावारी फ्वंसे जि दना ।

-"इलय् इलय् लुमंक वासः भपि खंला "
व म्हं मफुगु स्वःवनाम्ह जि
वं हे जिगु उसायँया च्यूता कयाः
जितः न्वानाच्वन ।

थुइका -
उमेरं जि ज्याथः खःसां
जिन्दगी थुइकेगुली
वं जितः बाजि मारेयाये धुंकल ।

●

न्हिलाच्वंगु सत्ता

कवियात थथे ताल-
गुधानि चाकु फ्यय्कूसां
चाकु सवाः मथूपिं थ्व जनता
थुमिगु निंतिं कविता च्वयां छु याये ?

ए बाबा
सर्प खः सर्प न्याइ न्याइ धाःसां
कचौराय् दुरू तयाः त्वंकः वनीपिं थ्व जनता
थुमि निंतिं
कविता च्वयां छु यायेगु ?

कु अन्नया प्रभावं
कविं थथे थथे मत्तिइ ततं
कविता च्वयेगु हे दिकाछ्वत ।

कविं
कविता मच्वयेवं
सत्ता न्हिल ।

न्हिलीगु स्वभाविक नं जुल ।

●

कविता च्वयेगु धयागु

कबिता च्वयेगु
मिइ ह्वब्बाये थें खः
कविता च्वयेगु
युद्धय् दुब्बाये थें खः ।

कविता च्वयेगु
क्रान्तिया चिलाख च्याके थें खः
कविता च्वयेगु
लःया द्यःनें न्यासिवने थें खः ।

उकिं
कविता च्वये अःपु मजू ।

खः
फोहरया विरूद्ध
नवःया विरूद्ध
यथास्थितिया विरूद्ध
अन्याः अत्याःया विरूद्ध
कविता च्वये थाकु मजुइफु ।

तर,
न्ह्यानाच्वंगु क्रान्तिया दुने
सुलाच्वंगु भ्रान्तियात उलाः
जव कविता च्वयेमाली
उबलय् कविता च्वये अःपु मजू ।

बाः वनाच्वंगु खुसियात
अःखतं न्ह्याकेया निंतिं
जब कविता च्वये माली
उबलय् कविता च्वये अःपु मजू ।

उखें थुखें मुनाच्वंगु
पीडाया मिचुं मुनाः
व्हानाक्क च्याकेगु खः
कविता च्वयेगु धयागु ।

सर्जकं म्ह चिरिफाये थें खः
कविता च्वयेगु धयागु
खः । सर्जकया चक्कु खः
कविता धयागु ।

●

बेहोस भी : थःत लुत्याःगु मचाःपिं

खने दयेक हे
असत्तितय्सं -
रोबोटं ल्हाः ल्ह्वंगुया भरे
रोबोटं ज्यू धाःगुया भरे
छिगु
युगांयुग निसेंया
प्याःचाःया गःपः
म्वयेथ्याना बिल ।

उफ ! तकं
धायेमफुत छिं ।
छितः हे
ज्यःयानाः वं
छिकेच्वंगु छिगु छि
लुत्याना कयाबिल ।

छिं स्यूगु हे मखुत ।

आः हे नं वं
छितः हे सहिछाप तयेकाः
छिगु लालपुर्जा
स्वहायेका कायेधुंकल
छिं वाःचाःगु हे मखुत ।

छिं वाः चाइबलय्
अर्थात्
छिगु मिखा चालीबलय्
छि दुनेया
मि सी धुंकी
जि ग्याःगु थनथाय् हे ।

छि दुनेया छिगु छि
तने धुंकी
जि ग्याःगु थनथाय् हे ।

●

छम्ह सलया देना ।

आतंकं
गन गुबलय् सलाइ की
धाये फइमखु ।
शत्रुं
गुगु इलय् गुगु दिशां हमला याइ
धाये फइमखु ।

शहरय् दुब्वां वःपिं खुँ डाँकातय्त
गुबलय् ल्यू वनेमाली
धाये फइमखु ।
छाय् धाःसा
इमर्जेन्सि गं थानाः वैमखु
उकिं ड्युटी
सदां दुरूस्त
तयारी अवस्थाय्
दयेमाः । च्वंच्वनेमाः ।

ड्यूटी खः ड्यूटी
ड्यूटी धयागु
सदां हे
पाय्छि दुरूस्त अवस्थाय्
दये हे माः ।
आदेश जुइवं
हस् धकाः
पिब्वायेमाः ।
उकिं
वयागु देना तकं
दनाः दनाः हे जुइ
छम्ह सलया देना ।

●

कविं कविता च्वःगु दु ला ?

कविं कविता च्वःगु दु ला ?
मदु
लेखकं लेख च्वःगु दु ला ?
मदु
संगीतया सः थ्वयाच्वंगु दु ला :
मदु
अजिया ख्वालय् न्हिला दु ला ?
मदु
खुसिइ यचुगु लः बाः वनाच्वंगु दु ला ?
मदु
फय् सिचुक वयाच्वंगु दु ला ?
मदु
गुँ जायेक सिमात दु ला ?
मदु
बुँइ वामा थिकु थिकु सनाच्वंगु दु ला ?
मदु
छँखा पतिकं थाज्या थाःगु सः पिहां वयाच्वंगु दु ला ?
मदु ।
पर्वतया च्वका धस्वानाच्वंगु दु ला ?
मदु ।

अथे खःसा
वनाः धयाब्यु
इतिहासय् थःगु नां
लुँ आखलं च्वकेत हथाय् चाःम्ह
थ्व देशया शासकयात-
ध्वाखां पिने
ध्वं, खिचा, गिद्धत
वयागु सीम्ह नयेत
हथाय् चायाच्वंगु दु ।

●

जनताया म्हुतु मदु

जनताया म्हुतु मदु
उकें –
जन भावना थ्व खः
जन चाहना थ्व खः
जन इच्छा थ्व खः
जन अभिमत थ्व खः
धाधां नेतां
सदन, सतकय्
रेडियो, टीभी
जनताया खँ न्चवाइ ।

जनताया नुगः मदु
उकें –
जनताया पीडा
जनताया दुःखयात
नेतां ततःसलं माइकं
प्वंकाच्वनी ।

जनता न्ह्याये मसः
उकें –
थःगु ल्हाःपतिंचा ज्वंकाः
नेतां थुखें वनेमाल
उखे वनेमाल धाधां न्ह्याकाच्वनी ।

नेतां धाःगु खँ हे थःगु खँ खः
नेतां याःगु ज्या हे थःगु ज्या खः
नेतां न्ह्याकूगु लँपु हे थःगु लँपु खः
धकाः जनता वनाच्वनी
न्ह्यानाच्वनी ।

जनतां नेतायात
मिखाय् ध्वइ थें यानाः तितिपा याना तइ ।
जनताया नितिं
नेता हे भगवान जुयाबी ।

अल्याख जनता
थःगु ल्यू ल्यू तयाजूम्ह नेतां
जब थःत भगवान तायेकी
मस्यू, छु ज्वीगु खः जनतायात
वं फसय् लबु थना बी
समुद्रयात धी चिंका बी ।

घौपलख न्ह्यः तक
भगवान जुयाच्वंम्ह नेता
उध्रिमय् फिसलय् चातुवाइ ।

●

उकें जि हालाच्वनागु दु-

हालेमाःपिसं हालाबी माल
स्यूताःपिसं कनाबी माल
न्ह्यलं चाःपिसं थनाबी माल
खंपिसं धयाबी माल

कि थन-
ख्वबिया सागर धी धी च्युं वनाच्वंगु दु
स्याःचाःया पहाड तःजाः जुजुं वनाच्वंगु दु
चिल्लाय्या सः दुसुसुं वनाच्वंगु दु

खः
लुखाय् थ्यंक वयाः
जोगि छम्ह हालाच्वंगु दु-

'बाबा
भाग्यमानि खः छ, म्ह्वसःला जल्ल थी
खानि हे खानि दु, सम्पतिया धन्दा मरू
अय्नं खनाच्वना
भाग्यया लुखाय्- सुपाँय् छकू इरू थिरू
बाबा !

धन्दा कायेम्वाःल छं, वये धुन जि
छंगु म्हगसयात सुनां नुनाच्वन
सीके धुन जिं, वया प्राण गुगु ग्वाखंप्वालय् दु
बाबा !
धन्दा काये म्वाःल छं
उकेया रामवाण बुटी जिके दु'

थम्हंतुं कतांमरि मुलुं तियाः
गुबलें मातंनि जुयाः
गुबलें पशुपति दर्शन याः वयाः
गुबलें पासा नालाः
न्हापानं वःगु खः

वःपिसं
म्वःम्वः मोती
प्वःप्वः बुटी बियाः यंकूगु खः

आः नं हालाच्वंगु दु-
'बुटी वयाके जक दु
थ्व तः ल्वय्या वासः
वया हे फ्याक्ट्री जक दु ।'

जि हालाच्वनागु थन हे खः
'चायेकि मिखा
वया चिम्तां कताकाः यंकीन
छंम्ह कामधेनु सा'

धयाच्वनागु थ्व हे खः जिं
मस्यूपिन्त स्यूपिसं सीका बी माल
मथूपिन्त थूपिसं कना बी माल
द्यंपिन्त न्ह्यलं चाःपिंसं थना बी माल
लातापिन्त बाथातसें धया बी माल

नुगः हे तज्याइ थे. च्वंक
जि हीचाःगु थुलिं हे खः कि-

'मगाःनिला
प्याखं ल्हुइया नामय्
वया पतिंचाय् च्वंगु सुकाय्
थः थम्हं गःपः तःवने मगाःनिला'

●

द्रस्तब्य :

कर्फिउ	*पलिस्था : ने.सं. ११३३*
बिस्थापित जुइगु	*मन्द – ल्याः १३, ई. सं. ०१/०८/२००४*
लुखाय् थ्यंक	*सन्ध्याटाइम्स बिशेष तँसापौ ने.सं. ११२२ २७ जुलाइ २००१*
कुतुं वःगु सूर्य	*सन्ध्याटाइम्स ने.सं. ११२३ कछला गा १०*
लं तुतियात अपदस्त याइगुया विरोध	*लबु ९, ने.सं. १०९७*
पित्याःम्ह सर्प	*नःलि थ्यंल्याः ८९, ने.सं. ने.सं. ११३५*
मां छगू क्रम	*नःलि ने.सं. ११२७*
कविता च्वय्गु धयागु	*नःलि ने.सं. ११३०*
वं बाजिमारेयात	*थाय्भू पत्रिका ने.सं. ११३९*
छ जि मखु	*थौकन्हे ने.सं. ११३८*
न्हिलाच्वंगु सत्ता	*थौकन्हे ने.सं. ११३७, ल्याः २४५*
बेहोस भी थःत लुत्याःगु मचाःपिं	*ह्याउँबाला ने.सं. ११३८ न्हूदँ*
खः उकें व महान जुइ	*मिसा ने.सं. ११३८*
छि क्यामेराया घेराय् दु	*नेपालभाषा टाइम्स ने.सं. ११३८ न्हूदँ*
छम्ह सलया देना	*नेपालभाषाका समकालिन कविता २०७९*
कविं कविता च्वःगु दु ला ?	*पलिस्था ने.सं. ११४४*
धुँ खोरं पिने दु	*सन्ध्याटाइम्स अनलाथ्व १, ११२१*
बाघ पंजा	*पलिस्था ने.सं. ११४०*
मनूया वस्तिइ..	*नेपालभाषा टाइम्स ११३९ न्हूदँ*
धुँत जंगल खालियाना..	नेपालभाषा टाइम्स ११३९ न्हूदँ
अरे मनूतय् भाषा दु खनी	*नःलि ने.सं. ११३९ कछला, ल्याः १२५*
मनुया सवाः थुइवं	*नःलि ने.सं. ११३९कछला, थ्यंल्याः १२५*
वाक्किवैगु नँ	*नेपालभाषा टाइम्स, ने.सं. ११४० न्हूदँ, तँसापौ*

धुं दंगदास दु	*नःलि थ्यंल्याः १३७, ने.सं.११३९*
सिखार	*थौंकन्हे पत्रिका ने.सं. ११४० न्हूदँ*
धुँयागु पीडा	*नेपालभाषा टाइम्स ने.सं. ११४४*
भुखाय् १.	*नःलि थ्यंल्याः ८४, ने.सं. ११३५*
भुखाय् २.	*नःलि थ्यंल्याः ८४, ने.सं. ११३५*
भुखाय् ३.	*नःलि थ्यंल्याः ८४, ने.सं. ११३५.*
भुखाय् ४.	*नःलि थ्यंल्याः ८४, ने.सं. ११३५*
पहाड १	*सुकुन्दा दँ पौ ल्याः ४, ने.सं.११०८*
पहाड २	*सुकुन्दा दँ पौ ल्याः ४, ने.सं.११०८*
पहाड ३	*सुकुन्दा दँ पौ ल्याः ४, ने.सं.११०८*
पहाड ४	सुकुन्दा दँ पौ ल्याः ४, ने.सं.११०८
पहाड ५	*गथु ल्याः १, ने.सं. ११०५*

सफू :

१. **अय्नं मनू म्वानाच्वनी** - बाखं सफू । ने.सं.११३५, देगः म्हिचा सफू

२. **धुँ जंगलं पिने दु**- कविता मुना । ने.सं.११४६, देगः म्हिचा सफू

अनुवाद (सफू) :

१. **बिपात्र** - अनुवाद, उपन्यास । ने.सं.११४२ नेपाल प्रज्ञा प्रतिस्थान

सम्पादन (सफू) :

१. **जीवन एक : व्यक्तित्व अनेक** - जीवनि, पिदंगु दँ ने.सं.११२०

२. **बौद्ध हाइकु** : लुम्बिनी बौद्ध विश्वबिद्यालय, लुम्बिनि, ने.सं.११४३

३. **थीथी दृष्टि : बुंगाःचा** - देगः म्हिचा सफू ने.सं.११४२

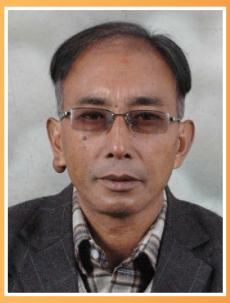

नारद वज्राचार्य
naradbajracharya@gmail.com

सह सम्पादक (सफू) :

१. **नेपालभाषा व थ्वया साहित्य बिभागीय गोष्ठि ने.सं.११०८** - नेपालभाषा केन्द्रीय शिक्षण बिभाग, पाटन संयुक्त क्याम्पस

सह लेखन (सफू)

१. **नेवाः सांस्कृतिक ज्ञानकोश**- नेपालभाषा एकेडेमि, यँ महानगरपालिका ने.सं.११४४

धलः

१. **नःलि लय्पौया च्वसु धलः**- साहित्यीक लय्पौया च्वसु धलः, ने.सं. ११३६

२. **थाय्भु दँपौ निसें खुलापौतकया च्वसु धलः**, ने.सं. ११४१

सम्पादक (पत्रिका):

१. **तयजू** - पत्रिका भीभी थ्वः कालिमाटी पाखें पिथना

२. **गं** - ल्याःइ, कीर्तिपुर बहुमुखि क्याम्पस, नेपालभाषा साहित्य पालाःपाखें पिथना ।

कार्यकारीणी सम्पादक :

(क) **न्हयलुवाः** - खुलापौ,नेपालभाषा एकेडेमिपाखें पिथना ।

सह सम्पादक :

१. **थौंया कविता** - स्वलापौ, नेपालभाषा एकेडेमिपाखें पिथना ।

सिरपाः

दान्यहिरा हःपा सिरपाः पुरस्कार व सम्मान । ने.सं. ११३६ (२०७३)स ।
नेपालभाषा एकेदेमिपाखें बाखं व कविताया क्षेत्रय् योगदानयाःगुया निंतिं ।

आवद्ध संस्था :

१. नेपालभाषा परिषद । २. लोकसाहित्य परिषद ।
३. नेपालभाषा एकेडेमि । ४. लिजः नेपालभाषा कविता दबू ।
५.भीभी थ्वः, कालिमाटी । ६. जीवन छात्रबृत्ति समिति, कालिमाटी ।
७. पद्मरत्न लुमन्ति गुथि ।

9 789905 005990

मू : ३००/-